MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2010

Citazzjoni Numru. 103/2007

Tecnobroadcast S.r.l. socjeta` registrata fl-Italja, rapprezentata mill-mandatarju specjali taghha Dottor Louis Cassar Pullicino (ID Numru 441061 M).

vs.

Mediterranean Broadcasting Equipment Limited (C 23047).

Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Rat ir-rikors gurament ta' Tecnobroadcast S.r.l. datat 29 ta' Jannar 2007 a fol. 1 tal-process fejn espona:-

Illi s-socjeta` rikorrenti xtrat u akkwistat minghand is-socjeta` intimata apparat tax-xandir, inkluz zewg trasmittenti I.O.T. 40 kw, kif jirrizulta mill-Pro Forma

Invoice numru 84 tas-27 ta' Gunju 2005 u "*letter of credit*" numru 411830741827 ghall-prezz ta' €334,438.07 (tliet mija u erbgha u tletin elf, erba' mija u tmienja u tletin ewro), kif ukoll apparat konsistenti 20 kw UHF Solid State, kif jirrizulta minn fattura numru 465 datata 16 ta' Marzu 2005 u "*letter of credit*" numru 411831231067 ghall-prezz ta' €212,251.00 (mitejn u tnax-il elf mitejn u wiehed u hamsin ewro) liema prezz thallas internament mis-socjeta` rikorrenti.

Illi sussegwentement ghall-bejgh u konsenja ta' dan l-apparat, irrizulta illi l-apparat mibjugh u konsenjat kienet affettat minn difetti serji u latenti.

Illi ghalkemm saru diversi tentattivi sabiex is-socjeta` intimata tintervjeni u tirrimedja dawk id-difetti, hija baqghet inadempjenti u ghalhekk qed jinbdew dawn il-proceduri.

Illi li kieku kienu evidenti dawn id-difetti fil-mument tal-bejgh, is-socjeta` rikorrenti certament ma kinitx taccetta li thallas il-prezz pattwit fl-intier tieghu.

Illi ghalhekk l-istess socjeta` attrici talbet lis-socjeta` intimata tghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:-

1. Tiddikjara illi l-apparat u l-oggetti mibjugha lis-socjeta` rikorrenti hawn fuq deskritti huma affetti minn difetti latenti, liema difetti ma kienux jidhru fil-mument tal-bejgh.

2. Tikkundanna lis-socjeta` konvenuta tirrestitwixxi parti mill-prezz li jigi stabbilit u likwidat minn din il-Qorti u dan eventwalment korrispondenti ghall-hsarat u difetti ezistenti kif jirrizulta okkorrendo permezz ta' periti nominandi.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta` konvenuta.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti esebiti a fol 3 sa fol 35 tal-process.

Rat li din ir-rikors kien appuntat ghas-smigh ghas-seduta tat-8 ta' Mejju 2007.

Rat ir-risposta guramentata tas-socjeta` konvenuta Mediterranean Broadcasting Equipment Limited (C 23047) datata 24 ta' Mejju 2007 a fol 85 tal-process fejn Alessandro Narduzzi (ID 0028392A) ghan-nom u in rapprezentanza ta' Mediterranean Broadcasting Equipment Limited eccepixxa:-

1. Illi preliminarjament l-azzjoni attrici hija perenta bit-trapass tas-sitt (6) xhur kontemplati fl-**artikolu 1431 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta** u dan kif ser jigi ppruvat fil-mori tal-kawza.

2. Illi preliminarjament ukoll u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-intempestivita` tal-azzjoni odjerna *stante* illi s-socjeta` konvenuta ma gietx interpellata ufficjalment qabel ma gew istitwiti l-proceduri odjerni.

3. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-azzjoni attrici hija wahda nfondata fil-fatt u fid-dritt u dan *stante* illi assolutament mhuwiex minnu illi l-apparat *de quo* kien wiehed affett minn xi difetti latenti anke *in vista* tal-fatt illi l-istess apparat gie ikkollawdat ossia ittestjat anke fil-prezenza u ghas-sodisfazzjon ta' Ernesto Fioravanti (u dan kif jidher mic-certifikati annessi u mmarkati bhala Dok "A", u Dok "B" rispettivament) illi kien u ghadu l-amministratur uniku tas-socjeta` attrici, u kif se jigi ippruvat ulterjorment waqt is-smigh tal-kawza.

4. Illi *inoltre* u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-procedura mibdija permezz tar-rikors guramentat Nru 103/07/RCP hija wahda frivola u vessatorja u dan *stante* illi din il-procedura hija intiza biss sabiex tirreka dannu finanzjarju lis-socjeta` konvenuta li taghha s-socjeta` attrici, direttament jew permezz ta' socjeta` gestita mill-istess persuni li jiggestixxu s-socjeta` attrici, hija *ormai* kompetitrici diretta fis-suq tal-manifattura u bejgh ta' apparat tax-xandir bir-radju u bit-televizjoni u dan kif ser jigi ppruvat ahjar fil-mori tal-kawza, u ghaldaqstant is-socjeta` esponenti hija tal-fehma illi din l-Onorabbli Qorti

ghandha tapplika d-dispozittivi tal-**artikolu 10 ta' Skeda A tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta** fil-konfront tas-socjeta` attrici.

5. Salv eccezzjonijiet ohra li jistghu jitressqu mis-socjeta` konvenuta skont il-ligi.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta` attrici minn issa ingunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti annessi u mmarkati Dok "A" u Dok "B" (fol 87 – 88).

Rat il-verbal tas-seduta tad-19 ta' Gunju 2007 fejn il-Qorti nnominat bhala Perit Legali lil Dr. Ramona Frendo sabiex tirrelata dwar it-talbiet attrici u tiehu konjizzjoni tal-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta u ordnat lill-istess Perit Legali biex wara t-terminu tal-affidavits tas-socjeta` konvenuta tiffissa zewg seduti ghall-konkluzjoni tal-provi konvenuti kollox fil-mori ta' dan id-differiment u wara dan il-Perit Legali hi awtorizzata li tirrelata, kollox a spejjez provizorjament attrici.

Rat in-nota tal-avukati Dr. Adrian Dellia u Dr. John L Gauci datata 21 ta' Mejju 2008 a fol 95 tal-process illi permezz taghha nformaw lill-Qorti illi huma kienu qed jirrinunzjaw ghall-patrocinju tas-socjeta` konvenuta Mediterranean Broadcasting Equipment Limited.

Rat il-verbali tas-seduti tal-11 ta' Novembru 2008 fejn il-kawza giet differita sabiex jinghata provvediment *in camera* u *occorrendo* ghar-rapport ghall-11 ta' Marzu 2009; u l-verbal tas-seduta fil-11 ta' Marzu 2009 fejn il-Qorti laqghet l-ewwel talba u ffissat terminu ta' tletin (30) gurnata minn dan id-digriet sabiex is-socjeta` konvenuta tindika b'nota minn min qed tigi patrocinata u fin-nuqqas li jsir dan, ordnat l-isfilz tal-affidavit tal-persuni indikati fir-rikors (it-2 talba) u awtorizzat lill-Perit Legali sabiex tghaddi ghar-rapport; u tat-3 ta' Gunju 2009 fejn il-Qorti kkonfermat id-digriet taghha tal-11 ta' Marzu 2009 fis-sens li kkonfermat l-isfilz tal-affidavit tal-persuni indikati fit-tieni talba tar-rikors tad-29 ta' Mejju 2008 u cioe` Francesco

Rubini, Giuseppe Marduzzi, Claudio Santini u Angelo Narduzzi u dan ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Perit Legali Dr. Ramona Frendo flimkien max-xhieda kollha quddiemha prodotta u d-dokumenti pprezentati; rat ir-rapport tal-Perit Legali Dr. Ramona Frendo pprezentat fis-27 ta' April 2010 u mahluf *seduta stante* fl-24 ta' Gunju 2010 (fol. 397).

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma fl-24 ta' Gunju 2010 fejn meta ssejhet il-kawza deher Dr. Louis Cassar Pullicino ghas-socjeta` attrici u l-Perit Legali Dr. Ramona Frendo li halfet ir-rapport. Dr. Louis Cassar Pullcino rrimetta ruhu ghar-rapport. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghal 5 ta' Ottubru 2010.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza fejn is-socjeta' attrici qed issostni li l-apparat tax-xandir konsistenti f'zewg transittenti wiehed I.O.T 40kW (pro forma *invoice* numru 84 datata 27 ta' Gunju 2005) ghall-prezz ta' €334,428.07 (Dok. "A5"), u l-iehor 20kW, UHF Solid State (fattura 465 – 16 ta' Marzu 2005) ghall-prezz ta' €212,251 (Dok. "B2") kien affett minn difett latenti u ghalhekk tablet li tigi restitwita lilha parti mill-prezz tal-istess mhallas attwalment lis-socjeta' konvenuta.

Illi s-socjeta' konvenuta eccepiet li l-azzjoni hija preskritta ghaliex saret wara s-sitt xhur kontemplati fl-**artikolu 1431 tal-Kap. 16;** l-azzjoni hija ntempestiva ghaliex hija qatt ma

giet interpellata qabel dawn il-proceduri; fil-mertu l-azzjoni hija infondata peress li l-apparat ma kien fih l-ebda difett tant li gie ttestjat kif jidher mic-certifikati rilaxxati Dok. “A” u “B”; l-azzjoni attrici hija frivola u vessatorja u hija ntiza sabiex taghmel lis-socjeta’ konvenuta li hija kompetitrici tas-socjeta’ attrici u allura hemm skop li jigi applikat l-**artikolu 10 ta’ l-Iskeda A tal-Kap. 12.**

Illi jidher li s-socjeta` attrici qed tilmenta minn difetti allegatament riskontrati fiz-zewg *transmitters* u li konsgewenza ta’ l-istess ghandu jkun hemm tnaqqis fil-prezz tal-istess u allura rifuzjoni ta’ parti mill-prezz ta’ l-istess f’dan il-kaz ekwiparabbli ghall-ispejjez konsegwenzjali minnha nkorsi sabiex jigu rrangati l-allegati difetti.

Illi din hija l-bazi tal-azzjoni attrici li hija l-azzjoni *aestimatoria* bbazata fuq l-**artikolu 1424 tal-Kodici Civili** illi jitkellem dwar difetti latenti - kuncett ben definit fil-gurisprudenza nostrana. Issir hawnhekk referenza ghal dak illi jinghad fil-kawza fl-ismijiet **“Mark Farrugia et vs Michael Arthur Williams et noe”** (P.A. – 28 ta’ Jannar 2005) fejn gie definit il-kuncett tad-difett latenti u li huwa l-oneru fuq ix-xerrej illi jipprova d-difett fil-haga mibjugha, kif gej: -

“In-nozzjoni ta’ “difett” ghall-finijiet ta’ dan l-artikolu gie definit mill-Qrati lokali bhala li jikkomprendi “kull anormalita` jew imperfezzjoni, u kull gwast jew avarija li tigi riskontrata fil-haga u li, aktar jew anqas, tnehhilha l-attitudini ghall-uzu jew il-bonta` jew l-integrita` taghha”. Il-vizzji jew id-difetti jridu jkunu gravi, okkulti u pre-ezistenti.
“Wiehed mill-ingredjenti li ghandu jirrikorri sabiex tirnexxi l-actio aestimatoria huwa li d-difetti li minnhom hemm ilment ikunu “ma jidhrux” ossia latenti. Fi kliem iehor, id-difetti jridu jkunu tali li anki b’ezami serju u maghmul bid-diligenza normali, xorta wahda tkun tezisti l-impossibilita` li jigu skoperti.”
Illi fil-kaz “Emmanuel Fava vs Prof. John Mamo et noe” (P.A. – 3 ta’ Ottubru 2003) jinghad illi fi kwistjoni ta’ difetti latenti, iridu jigu kkunsidrati s-segwenti: -

“Issa biex jirnexxi f’din l-azzjoni tieghu, li riedet dejjem titmexxa “per via di azione”, l-attur jenhtieglu jipprova dawn l-elementi bazici:-
(i) il-vizzju fl-oggett mixtri u fuq kollox li tali vizzju kien mohbi;
(ii) li dan il-vizzju kien wiehed serju u ta’ certu gravita`;
(iii) li kien pre-ezistenti ghall-bejgh jew ezistenti fil-mument tal-bejgh.”

Illi fil-kaz odjern, id-difetti fl-oggetti mibjugha gew dettaljati fl-affidavits tas-socjeta’ attrici datati 20 ta’ April 2007, fejn jirrizulta illi meta t-*transmitters* gew installati, gew riskontrati difetti u vizzji b’dan illi l-istess apparat ma kienx jiffunzjona tajjeb u dan kif jidher mid-Dok. “C6” u “C5”

Illi izda sabiex tirnexxi l-azzjoni attrici irid jigi ppruvat li tali difetti kienu latenti fil-mument tal-bejgh. Fuq dan l-aspett jinghad li mill-provi prodotti jirrizulta li d-difetti riskontrati u elenkati mill-perit legali fir-relazzjoni taghhom kienu gravi, u wkoll li s-socjeta` konvenuta kienet anke ben konxja ta’ tali difetti qabel ma baghtet l-apparat lis-socjeta` attrici, tant li dan jinsab ikkonfermat mix-xhieda ta’ Jan Duj u Francesco Placidini illi kienu inkarigati mis-socjeta` konvenuta u prezenti waqt it-*testing* tat-*transmitters* qabel dawn telqu minn Malta. Il-prova tal-ezistenza ta’ tali difetti fil-funzjonament taghhom wara li gew installati tirrizulta mix-xhieda ta’ Giuseppe Mammetti u Casimiro Zampetti.

Illi tali difetti kienu s-segwenti:-

<u>a. Id-Difetti fit-*Transmitter* 40+40Kw.</u>

Illi L-inginier Jan Duj li kien inkarigat mis-socjeta’ konvenuta stess (affidavit - 20 ta’ April 2007) xehed li meta ntbaghat dan it-*transmitter* lis-socjeta` attrici, ix-xoghol ma kienx komplut u ghaldaqstant kien impossibli illi jsir *it-testing* tas-sistema kompluta fil-*passive reserve mode.* Fil-fatt, skond il-manager, dan kellu jsir fuq id-*definitive unit* waqt il-fazi ta’ l-installazzjoni. Difetti ohra illi kienu ezistenti meta l-apparat kien ghadu ghand is-socjeta` konvenuta kienu jinkludu l-fatt illi ntuzaw komponenti innovattivi minflok dawk intizi fid-disinn originali minghajr ma gew iccekkjati taht kundizzjonijiet ta’ uzu kontinwu. Minhabba s-sensittivita` tal-komponenti, kien preveddibli illi jkun hemm possibilita` ta’ spluzjoni fil-kaz tal-*high voltage filter capacitor* kif fil-fatt gara. It-tieni komponent kien it-*transformer* illi gie zviluppat f’zewg

verzjonijiet wiehed *I.O.T tube filament power supply* u l-iehor ghall-*grid power supply* ghall-istess tubu. Skond Duj, wara certu hin jopera fuq il-post fejn is-sistema giet installata, il-filament u l-*grid transformers* kellhom *short-circuit*. Il-problema fil-kaz tat-*transformer* inqalghet mhux biss mill-uzu tat-teknologija innovattiva bir-resin, izda anke mill-mod kif kien inhadem it-*transformer* innifsu.

Illi in kontro-ezami, l-inginier Jan Duj xehed (11 ta' Frar 2008) illi dawn il-modifikazzjonijiet kienu ta' detriment ghall-*high voltage condensor* ukoll. Qal ukoll illi dawn il-komponenti varji kellhom jigu ppruvati ghal talanqas xahar. Kien hemm ukoll in-nuqqas ta' *ion pump*, liema *module* huwa rakkomandat mill-manifattur tat-tubu stess. Fil-fatt l-istess inginier Duj jghid illi *"kien dover taghna li ninstallaw l-ion pump anke jekk il-klient ma talabniex naghmlu dan specifikament".*

Illi Francesco Placidini (affidavit – 20 ta' April 2007) xehed li hadem fuq il-preparazzjoni ta' certi komponenti bhall-*high tension current capacitors* u jsemmi l-istess difetti indikati mill-inginier Jan Duj. B'mod partikolari jaghmel enfasi fuq l-l-elementi innovattivi differenti ghall-*coating* li ntuzaw mis-socjeta' konvenuta sabiex jitnaqqsu l-ispejjez, u illi konsegwenza ta' dan inholqu diversi hsarat. Isemmi wkoll diversi problemi f'dik illi hija s-sengha tal-manufattura tat-*transmitters* fil-kaz ta' l-*RF filter* illi kien manufatturat b'mod imharbat. Placidini jindika wkoll illi t-*testing* sar b'nuqqas ta' materjal u komponenti, filwaqt illi s-*switching control unit* lanqas biss giet ittestjata. Semma wkoll problemi fuq l-IOT system, liema sistema ma kienitx kompluta bil-materjal ta' l-installazjoni hekk kif mitlub mis-socjeta` attrici.

Illi Francesco Placidini fil-kontro-ezami tieghu (20 ta' April 2007) qal illi hu kellu x'jaqsam biss mal-lat mekkaniku, madankollu kkonkluda x-xhieda tieghu billi qal illi *"nista' nikkonferma illi l-apparat kien komplut izda mhux jiffunzjona (ghax jien qatt ma rajtu jiffunzjona) u kien jehtieg ukoll it-taghmir ta' l-installazjoni".*

Illi apparti dawn id-difetti illi ssemmew mill-persuni illi kienu fuq il-post waqt it-*testing* tal-apparat qabel dan intbaghat mis-socjeta` konvenuta lis-socjeta` attrici, Giuseppe Mammetti, in rapprezentanza tas-socjeta` attrici, in kontro-ezami fil-21 ta' Jannar 2008, isemmi illi l-

istess socjeta` attrici kellha tinkariga lil certu Jonathan Grech ghall-intervent fuq l-IOT system ghaliex il-*control logic* ta' l-apparat ma kienx gie ttestjat mis-socjeta` konvenuta. Ghalhekk is-socjeta` attrici kellha tirriprogramma dawn il-logics.

Illi Casimiro Zampetti illi gie mqabbad mis-socjeta` attrici sabiex jaghmel l-installazjoni gewwa n-Nigerja, xehed illi sab ma' wiccu d-difetti kollha msemmija fl-affidavit tieghu (20 ta' April 2007). L-*automatic logic controls ghat-TXA u TXB switch on tat-transmitters* rispettivi kellhom protezzjoni ghal *low tension anodic current* u qabel il-*pre-filament delay* kienu posizzjonati in *"REMOTE" mode*. Sabiex tissolva din il-problema, *iz-zewg logic controls* kellhom jigu riprogrammati, apparti illi s-socjeta` konvenuta kienet naqset milli tipprovdi l- *EPROM memories* necessarji. Malli xeghel il-*high tension current*, xi *diodes tat-TXA manual logic control* inharqu u wara ftit kien hemm *short circuit fil-high tension circuit* stess. Wara illi ezamina l-apparat, Zampetti jghid illi sab illi kienu splodew tliet *filter capacitors fis-circuit.* Skond ix-xhud, dan gie kkagunat minhabba problemi fid-disinn, kif ukoll fl-installazzjoni tal-*cabling*. Kien hemm ukoll problema minhabba l-*grid* u l-*filament modules* illi kienu miksija b'resin mhux adegwat ghal dawn it-tip ta' *circuits.* Fil-fatt, dejjem skond Zampetti, minhabba f'hekk kemm iz-zewg *grid transformers* kif ukoll il-filament *transformer* kellhom *short circuit*. Zampetti jilmenta wkoll illi nstabu problemi serji fid-disinn ghaliex il-*control unit load* ma kellhiex protezzjoni sabiex tkopri l-possibilita` ta' nuqqas ta' *coolant flow*. Aktar tard fegget problema ohra ghaliex it-*TXA grid connector* tqatta' u kkaguna high-*tension short-circuit.*

Ili l-problemi ta' natura purament teknika fir-rigward tat-TX B gew indikati minn Casimiro Zampetti a fol. 46 ta' l-affidavit tieghu. Isemmi wkoll illi fir-rigward tal-*control unit,* l-istrument tad-*direct power measurement* ma hadimx u kien hemm zballi fil-*cabling tal-coaxial switch.*

Illi Casimiro Zampetti in-kontro-ezami fil-21 ta' Jannar 2008 qal illi t-*transmitters* kienu jixghelu biss bil-*control logic* manwali izda mhux bil-*control logic* awtomatiku. Semma wkoll illi l-memorji EPROM kienu neqsin, mentri l-programm fit-*transmitter* ma kienx qed jahdem. Minhabba

f'hekk kellu jigi kkuntattjat Jonathan Grech sabiex jerga' jaghmel il-programm. Kien hemm ukoll zball fil-cabling ghaliex il-wires negattivi u posittivi kienu mghaffga u kien hemm short circuit.

b. Difetti fit-*Transmitter* 20kW

Illi l-istess Jan Duj (affidavit - 20 ta' April 2007) inkarigat mis-socjeta` konvenuta, ighid illi t-*testing* sar f'atmosfera mhux favorevoli u kien hemm nuqqas ta' persuni kwalifikati sabiex jaghmlu t-*testing*. Fil-fatt xoghol krucjali bhat-*testing* ta' l-*RF modules* sar minn persuni illi ma kellhomx bizzejjed esperjenza, apparti l-fatt illi s-sistema kompluta qatt ma giet iccekkjata kif suppost.

Illi minkejja dan, waqt it-*testing* finali, illi mill-ewwel mar hazin, gie stabbilit illi parti sinifikanti tal-*power modules*, ma kienux qed jiffunzjonaw. Huwa jghid (11 ta' Frar 2008) li ntuzat konfigurazzjoni illi qatt ma ntuzat qabel u skond hu *"dan il-fattur irrizulta fi hsarat illi hargu waqt it-testing illi ma rnexxiex".* Is-sitwazzjoni kienet li d-diversi partijiet setghu jahdmu tajjeb izda meta tghaqqadhom f'daqqa, jistghu ma jahdmux minhabba difetti tas-sistema jew fil-konfigurazzjoni, u ghaldaqstant dan jista' jaghmilha impossibli ghat-*transmitter* illi jahdem jew anke jaghmel il-hsara.

Illi kif inghad, Francesco Placidini ppartecipa fil-fazijiet kollha ta' l-assemblagg u fl-affidavit tieghu tal-20 ta' April 2007 itenni dak illi ntqal mill-inginier Jan Duj illi t-*testing* sar b'mod mghaggel hafna. Jghid ukoll illi l-kap tas-socjeta` konvenuta, Alessandro Narduzzi, kien qallu illi l-*RF modules* ma kienux qed jahdmu. Hu kien baqa' ghand is-socjeta` konvenuta sabiex isewwi xi whud mill-problemi fuq wiehed miz-*zewg heat exchangers*.

Illi Giuseppe Mammetti, in rapprezentanza tas-socjeta` attrici, in kontro-ezami (21 ta' Jannar 2008) isemmi wkoll id-difetti illi sar jaf bihom fit-22 ta' Marzu 2005. B'mod partikolari jghid illi sar jaf illi t-*testing* sar mghaggel hafna, u kienet giet ikkagunata *power surge* konsiderevoli fl-*amplifiers* b'dan illi nharqu t-*transmitters* ta' l-istess *amplifiers*.

Illi Casimiro Zampetti xehed illi fuq il-post ta' l-installazjoni sab diversi difetti teknici hekk kif dettaljati a fol. 46 ta' l-Affidavit tieghu, minnu mahluf fl-20 ta' April 2007. Wara illi ezamina kull *RF module* sab illi kien hemm transistors

miksura f'kull wahda minnhom. Sab ukoll illi l-*power supplies* kienu zghar ghall-*full power* illi kien mehtieg mill-*RF modules* - liema difett ikkomprometta l-*power output* tal-RF illi minflok kien ta' 20kW, kien effettivament ta' madwar 15 jew 16kW.

c. Ri-Assunt tad-Difetti Riskontrati fiz-Zewg *Transmitters*.

Illi Casimiro Zampetti, illi kien il-persuna illi finalment wettqet l-installazjoni gewwa n-Nigerja, ghamel rapport bil-miktub tad-difetti illi sab meta gie biex jaghmel l-installazzjoni hekk kif gie mitlub mis-socjeta` attrici (tramite Giuseppe Mammetti) u dawn konsistenti f'Dok. "CZ1" fir-rigward tat-*transmitter* 40+40kW u Dok. "CZ2" fil-kaz tat-*transmitter* 20kW. Id-difetti gew indikati mis-socjeta` attrici u mibghuta lis-socjeta` konvenuta fit-18 ta' Ottubru 2006 fil-kaz tat-*transmitter* 40+40kW, u fit-23 ta' Ottubru 2006 fir-rigward tat-*transmitter* 20kW esebiti u mmarkati bhala Dok. "C5" u Dok. "C6" rispettivament.

Mid-dettalji teknici moghtija mix-xiehda dwar id-difetti fit-*transmitters* mertu ta' dawn il-proceduri, jirrizulta illi: -

a. Is-socjeta` konvenuta waqghet lura fil-produzzjoni ta' dawn iz-zewg *transmitters*, tant illi d-data tal-konsenja kellha tigi mibdula;

b. Minkejja dan, it-*transmitters* gew kompletati tardivament, tant illi t-*testing* taghhom, illi huwa essenzjali sabiex jigi assigurat illi l-oggett mibjugh huwa adegwat ghall-uzu intiz u ma fihx difetti latenti, sar b'mod mghaggel u inkomplut;

c. Id-difetti u hsarat kienu ovvji sa mill-mument meta sar it-*testing* affrettat mis-socjeta` konvenuta, qabel din baghtet it-*transmitters* minn Malta lis-socjeta` attrici;

d. Sahansitra l-inginier Jan Duj, illi kien impjegat mis-socjeta` konvenuta, xehed illi s-sistema illi ntbaghtet lis-socjeta` attrici, lanqas biss kienet kompluta – wisq anqas setghet tigi ttestjata korrettement. Dan apparti illi waqt it-*testing*, saret hsara fl-apparat, illi ma gietx imsewwija qabel dan intbaghat lill-kompratur. Fil-fatt, id-dirigenti tas-socjeta` konvenuta kien jinteressahom biss illi jibghatu l-apparat sabiex b'hekk jithallsu skond l-ittra ta' kreditu – u minhabba f'hekk baghtu l-apparat minkejja d-difetti kollha riskontrati fih waqt it-*testing*, anke jekk kienu jafu illi ser ikollhom isiru tiswijiet aktar tard, jew

possibilment waqt l-installazzjoni. Fil-fatt, waqt il-kontro-ezami tieghu fil-11 ta' Frar 2008, Jan Duj xehed illi "f'dawn ic-cirkostanzi kien mehtieg l-involviment tas-*supplier* tat-*transmitter* u cioe` l-M.B.E";

e. Jidher illi d-difetti kollha prezenti setghu jigu evitati kieku t-*testing* sar fiz-zmien meta kellu jsir u mhux b'mod affrettat kif fil-fatt gara. Skond l-inginier Duj, il-komponenti varji kellhom jigu ppruvati ghal xahar shih, imma dan ma sarx. Importanti illi wiehed jirrileva illi din il-limitazzjoni biex isir it-*testing* kienet ikkawzata interament u unikament mis-socjeta` konvenuta nnifisha illi ttardjat tant fil-produzzjoni tat-*transmitters* illi, kif xehed Giuseppe Mammetti, kellha tigi rimandata d-data tal-konsenja, sabiex b'hekk, suppost, ix-xoghol kellu jsir sewwa. Izda minkejja din il-koncessjoni ta' zmien itwal da parti tas-socjeta` attrici, is-socjeta` konvenuta xorta baqghet tonqos, u minkejja illi hadet il-hin kollu disponibbli qabel baghtet it-*transmitters* fid-dati miftiehma, it-*testing* sar b'mod mghaggel fl-ahhar jiem u l-apparat intbaghat minn Malta minkejja illi rrizulta, dejjem lis-socjeta` konvenuta, illi kien difettuz;

f. L-inginier Duj, dejjem inkarigat mis-socjeta` konvenuta, xehed illi l-*"problemi fin-Nigerja kienu prevedibbli u setghu jigu evitati anke qabel l-installazjoni".* Ghalhekk huwa car illi dawn il-problemi kienu a konoxxenza tas-socjeta` konvenuta, u pre-ezistenti ghall-konsenja, skond kif rikjest mill-Ligi u mill-gurisprudenza. Izda, kif ga nghad, is-socjeta` konvenuta minflok sewwiet dawn il-hsarat, baghtet it-trasmittenti fl-istat illi kienu, minghajr ma biss avzat lis-socjeta` attrici b'dan;

g. Ix-xhieda ta' Duj hija korroborata minn Francesco Placidini illi kien ukoll prezenti Malta, dejjem ghan-nom tas-socjeta` konvenuta, waqt it-*testing*. Dan jikkonferma illi l-apparat gie mibghut fi stat difettuz, u sahansitra illi s-socjeta` konvenuta (ghalkemm kienet ovvjament ben konxja ta' dan) hbiet dawn in-nuqqasijiet mis-socjeta` attrici. Hawnhekk huwa essenzjali illi jigi rilevat illi ghalkemm id-difetti kienu rrizultaw meta l-apparat kien ghadu Malta, mill-provi jirrizulta illi, f'dan l-istadju, id-difetti kienet taf bihom is-socjeta` konvenuta biss. Is-socjeta` attrici qatt ma kienet prezenti waqt il-perjodu ta' l-assemblagg jew tat-*testing* ta' l-apparat u

ghaldaqstant ma kien hemm l-ebda mod kif din setghet tkun konxja ta’ l-istess difetti. Ghaldaqstant, sa dan il-punt, dawn id-difetti, ghalkemm gravi, ma kienux maghrufa lis-socjeta` attrici, u kwindi kienu latenti ghaliha;

h. Effettivament, jirrizulta illi s-socjeta` konvenuta ghamlet diversi mossi sabiex tghatti l-fatt illi l-apparat illi kienet baghtet, kien difettuz. Sahansitra dderigiet lin-nies taghha illi jsibu skuza sabiex jiehdu l-apparat lura u jirrangawh minghajr ma jindikaw illi dan ma kienx qieghed jiffunzjona. Francesco Placidini jsemmi wkoll illi Alessandro Narduzzi mis-socjeta` konvenuta qal lis-socjeta` attrici (f’telefonata illi ghaliha assista Placidini) illi kollox kien mghobbi fil-*container* meta fil-fatt il-*container* kien ghadu vojt u t-telefonata saret gurnata qabel il-*container* gie ssigillat waqt illi l-ewwel nofs tas-sistema IOT kien ghadu qed jigi ttestjat. Fi stadju sussegwenti, is-socjeta` konvenuta talbet u hadet lura parti mill-apparat (qabel ma dan intbaghat lill-klient ahhari fin-Nigerja) – izda anke hawn iddikjarat illi dan kien qed isir biex isiru xi “ameljoramenti” u mhux ghaliex ammettiet illi l-oggett mibjugh kien difettuz. Jirrizulta illi s-socjeta` konvenuta mhux biss qarrqet bis-socjeta` attrici ghaliex baghtet apparat difettuz, izda halliet kollox mistur inkluz il-fatt illi l-pjan tas-socjeta` konvenuta kien illi ssewwi d-difetti waqt l-installazjoni;

i. Is-sitwazzjoni, pero`, kompliet giet aggravata ghaliex, fil-verita`, is-socjeta` konvenuta ghalkemm giet interpellata varji drabi sabiex taghmel l-installazzjoni, baqghet tonqos mili taghmel dan, u ghalhekk certament illi qatt ma setghet tirrettifika s-sitwazzjoni. Tenut kont dan kollu, jirrizulta wkoll sodisfatt ir-rekwizit legali illi d-difett kien mohbi ghas-socjeta` kompratrici. Ghall-kompletezza jigi rilevat illi l-uniku stadju meta s-socjeta` attrici kellha konoxxenza tal-produzzjoni kien meta wiehed mis-socji taghha, Giuseppe Mammetti, gie Malta fl-20 ta’ Ottubru 2005, flimkien mal-klient ahhari Nigerjan – suppost sabiex ikun prezenti ghat-*testing*. Izda dakinhar, il-komponenti ta’ l-ewwel *transmitter* kienu nieqsa u t-tieni *transmitter* kien ghadu lanqas biss inbeda. Ghalhekk, waqt din iz-zjara, kien ovvju illi d-data tal-konsenja ma kienitx ser tigi rispettata (u fil-fatt giet posposta anke sabiex it-*testing* isir b’mod xieraq u minghajr ghaggla) izda certament illi ma

kienx possibli ghar-rapprezentant tas-socjeta` attrici illi jinnota kwalunkwe difett illi effettivament irrizulta;

j. Apparti illi kienu pre-ezistenti ghall-bejgh jirrizulta wkoll illi d-difetti riskontrati kienu ta' natura serja u gravi, skond ma jirrizulta mhux biss mid-deskrizzjoni moghtija minn Duj u Placidini (illi jixhdu dwar il-produzzjoni u t-*testing* tat-*transmitters* qabel il-konsenja) izda wkoll mix-xhieda ta' Casimiro Zampetti illi gie inkarigat mill-installazjoni fin-Nigerja. Dan jispjega illi t-*transmitters* assolutament ma kienux jiffunzjonaw fl-istat illi kienu, u li minhabba f'hekk kellhom jinxtraw parts godda, u sahansitra jigi inkarigat tekniku sabiex jipprogramma t-*transmitters*, kollha bi spejjez ghas-socjeta` attrici;

k. Proprju dwar ir-rekwizit tal-gravita`, issir referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **"Joseph Bonanno et vs Raymond Dimech"** (A. C. – 12 ta' Jannar 2005) fejn jinghad gie ritenut illi :-

"Sabiex ikun hemm lok ghall-garanzija ghal difetti mohbija huwa mehtieg li tali difetti jkunu ta' certa serjeta` determinata mill-Ligi fuq zewg kriterji: (a) l-assoluta inettitudni tal-haga ghall-uzu intiz taghha, jigifieri fis-semplici diminuzzjoni ta' tali uzu; (b) kriterju suggettiv li jittiehed mill-intenzjoni prezunta tax-xerrej illi kieku kien jaf bid-difett ma kienx ser jixtri l-oggett jew kien joffri prezz anqas."

l. Dawn ir-rekwiziti jidhru sodisfatti f'dan il-kaz ghaliex mill-provi migjuba jidher illi d-difetti riskontrati kienu jirrendu l-apparat assolutament non-funzjonanti – li ma kienx ghall-intervent tal-persuni inkarigati mis-socjeta` attrici stess, waqt u wara l-perijodu ta' l-installazzjoni u a spejjez taghha, l-apparat in kwistjoni lanqas biss kien jiffunzjona. Ghalhekk certament illi anke dan ir-rekwizit tal-Ligi, ossia illi d-difetti riskontrati jnaqqsu mill-attitudini ta' l-oggett mibjugh, huwa sodisfatt. Inoltre, ma hemmx dubbju, stante illi huwa intuittiv, illi s-socjeta` attrici qatt ma kienet ser tixtri apparat illi effettivament ma jiffunzjonax. B'hekk anke l-kriterju soggettiv tal-gravita` tad-difett huwa sodisfatt;

m. Il-Qorti hija wkoll sodisfatta minn dak kollu hawn fuq indikat, illi d-difetti u l-malfunzjonament ma gewx ikkagunati fuq il-post ta' l-installazzjoni (illi s-socjeta` attrici

kienet kostretta illi taghmel hija stess minhabba r-rifjut jew nuqqas tas-socjeta` konvenuta illi taghmel dan) izda kienu rizultat tad-difetti illi l-apparat kien mibjugh bihom. Is-socjeta` konvenuta kienet taf bid-diversi difetti illi kellu l-apparat illi baghtet u sahansitra attivament ipprovat tghatti l-istess. L-inginier Jan Duj u Francesco Placidini, it-tnejn inkarigati mis-socjeta` konvenuta nnifisha, huma kategorici dwar dan. Kategoriku wkoll kien Casimiro Zampetti fil-kontro-ezami tieghu waqt is-seduta tal-21 ta' Jannar 2008 fejn spjega illi d-difetti illi sab waqt l-installazzjoni fin-Nigerja ma setghux sehhew waqt il-process tal-installazjoni u ghalhekk l-apparat kien intbaghat f'dan l-istat difettuz mis-socjeta` konvenuta. Fil-fatt ighid illi *"iz-zona fejn kienu mghaffga l-wires kienet issiggillata bi plastic protettiv illi jien ma nehhejtux u ghalhekk huwa impossibli illi l-wires tghaffgu waqt l-installazjoni... Jien nahseb illi l-problema giet ikkawzata waqt illi kien qieghed jigi armat it-transmitter".*

Illi ghalhekk din il-Qorti taqbel mal-perit legali li r-rekwiziti legali sabiex tirnexxi l-*actio aestimatoria* in kwantu d-difetti irid ikun gravi, okkult u pre-ezistenti, huma kollha prezenti f'dan il-kaz.

Illi ghall-kompletezza (u mhux ghaliex hemm xi eccezzjoni specifika f'dan ir-rigward), jigi rilevat li l-fatt illi l-hsarat riskontrati gew imsewwija mis-socjeta` attrici, b'mod illi l-apparat *de quo* eventwalment iffunzjona, ma jistax l-azzjoni attrici, ghaliex kif intqal fil-kawza fl-ismijiet **"Joseph Ellul et vs Noel Gauci noe"** (A.C. – 23 ta' Novembru 2005):-

"xejn ma jimporta li l-vizzju jista' jigi riparat; dak li jimporta hu esklussivament l-istat u l-kondizzjoni tal-haga fil-mument meta din tghaddi ghar-riskju u perikolu tal-kumpratur; u min ihallas il-prezz gust ta' haga gdida ma ghandux jigi kostrett jikkuntenta b'haga msewwija, kbira jew zghira kemm tkun dik it-tiswija."

Illi jirrizulta li d-difetti kienu ezistenti qabel ma saret il-konsenja u dan skond ma jirrizulta mix-xiehda illi kienu prezenti waqt it-*testing* ta' l-apparat – u kwindi dan il-kriterju huwa sodisfatt minkejja l-fatt illi l-apparat seta' jigi rrangat, u effettivament, hekk gara. Di fatti, wiehed jassumi illi huwa ghalhekk illi s-socjeta` attrici hawnhekk intentat l-*actio aestimatoria* u mhux l-*actio redhibitoria* kif

wiehed kien jistenna kieku l-apparat lilha mibjugh gie misjub illi kien assolutament infunzjonabbli.
Illi minn dak kollu fuq premess jidher illi mill-lat sostantiv, ossia dak relattiv ghad-difetti pre-ezistenti, gravi, serji u latenti, is-socjeta` attrici ghandha ragun u l-azzjoni taghha ghandha tirnexxi. B'hekk tigi sorvolata dik illi hija effettivament l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta` konvenuta.
Illi fit-tielet eccezzjoni taghha, is-socjeta` konvenuta eccepiet illi din l-azzjoni ma tistax tirnexxi stante illi s-socjeta` attrici harget *test certificate* illi jikkonferma illi l-istess socjeta` attrici kienet sodisfatta bl-apparat. Mill-affidavits ipprezentati jidher illi l-amministratur tas-socjeta` attrici kien iffirma t-*test certificate* ferm qabel ma effettivament saru t-testijiet fuq l-apparat mit-*technician* inkarigat mill-istess socjeta` attrici – u sahansitra qabel ma l-apparat kien ghadu komplut – ahseb u ara kemm kien gie ttestjat, jew seta' jigi ttestjat. B'danakollu, jirrizulta mill-provi u mic-cirkostanzi kollha ta' dan il-kaz, illi dan sar unikament minhabba illi s-socjeta` konvenuta kienet fi krizi finanzjarja u kien jehtieg illi jigu rilaxxati favur taghha l-ammonti msemmija fl-ittra ta' kreditu. Hekk kif qal Giuseppe Mammetti waqt il-kontro-ezami:-
"Nikkonferma illi fil-21 ta' Ottubru 2005 il-Managing Director ta' Tecnobroadcast iffirma test certificate bl-intestata "Test Certificate".Dan ic-certifikat kien iffirmat minn Tecnobroadcast qabel kienu saru t-testijiet fuq l-apparat mill-impjegati ta' Tecnobroadcast. Ir-raguni kienet biss ghaliex is-Sur Giuseppe Narduzzi beda jaghmel pressjoni sabiex jigi iffirmat dan ic-certifikat sabiex ikun jista' jigbor l-ewwel pagament ai termini ta' l-ittra ta' kreditu minhabba illi M.B.E. kellha problemi finanzjarji serji. Tant hu hekk illi c-certificat kien mibghut fit-18 ta' Ottubru 2005 b'email u waqt illi jien kont Malta ghand l-M.B.E. l-apparat kien jonqsu sew biex jitlesta".
Illi minn dak li rrizulta wara ma jidhirx illi dan kien pass ghaqli u Giuseppe Mammetti stess jirrikonoxxi dan il-fatt. Madanakollu, wiehed irid jifhem ukoll ic-cirkostanzi kollha tal-kaz, u r-realta` anke kummercjali tas-sitwazzjoni. Is-socjeta` attrici ma kinitx il-konsumatur finali tal-apparat ordnat, u kif xehed Mammetti, kellha pressjoni kbira minghand il-klient ahhari taghha, illi mieghu kellha relazzjonijiet kummercjali twal (Dok. "KB1").

Illi b'hekk jirrizulta li s-socjeta` attrici nqabdet bejn il-pressjoni illi kienet qieghda ssirilha mill-klient ahhari taghha sabiex tikkonsenja l-oggett pattwit, u s-sitwazzjoni tas-socjeta` konvenuta illi kienet qieghda tindika illi ma setghetx tkompli l-progett jekk ma jkollhiex il-flus sabiex taghmel dan. L-uniku mod kif jigu rilaxxati l-fondi marbutin bl-ittra ta' kreditu, favur is-socjeta` konvenuta, kien billi jinhareg it-*test certificate*, illi kien pre-rekwizit tal-istess ittra ta' kreditu. Ghalhekk, kien biss that dawn ic-cirkostanzi li s-socjeta` attrici harget dan it-*test certificate* meta lanqas biss kien ghadu lest l-apparat u wisq inqas ittestjat.

Illi minkejja dan, l-ezistenza ta' dan ic-certifikat ma ghandhiex tkun ta' osktakolu ghall-azzjoni odjerna. Dan ghaliex f'cirkostanzi meta l-partijiet ikunu qablu bejniethom mod ,izda mil-miktub ikun gara xorta ohra, il-principji bbazati fuq il-gustizzja u l-ekwita` ghandhom ikunu supremi. Hekk insibu fis-sentenza fl-ismijiet **"Munqar Limited vs Salvu Farrugia et"** (A. C. – 18 ta' Dicembru 2009) fejn inghad illi l-principju illi *"contra testimonium scriptum (testimonium) non scriptum non fertur"*:-

"jista' jsehh biss sakemm il-Qorti ma tkunx perswaza illi hemm zball fil-kuntratt jew inkella dak il-patt thalla barra ghal xi raguni specjali; ghaliex f'dawk il-kazijiet il-principji bbazati fuq il-gustizzja u l-ekwita` ghandhom ikunu supremi."

Illi l-Qorti thoss li dan ir-ragunament ghandu japplika wkoll, *per via analoga*, ghall-kaz in ezami. F'dan il-kaz, it-*test certificate* inhareg meta l-apparat lanqas biss kien tlesta, izda sar unikament sabiex jghin lis-socjeta` konvenuta finanzjarjament f'mument kritiku ghaliha biex b'hekk seta' jitlesta l-apparat; ghalhekk il-principju ta' gustizzja u ekwita` jirrikjedi illi wiehed ma japplikax il-principju *"contra testimonium scriptum (testimonium) non scriptum non fertur"*. Fil-kaz partikolari gie wkoll ppruvat li dak indikat fl-istess certifikat ma kienx korrett u ghalhekk din il-Qorti thoss li minkejja l-hrug tat-*test certificate*, l-apparat in kwistjoni gie xorta ippruvat li kien difettuz – u l-hrug tal-istess dokument mhux u ma ghandux ikun ta' detriment ghal din l-azzjoni.

Illi dwar l-eccezzjoni li l-azzjoni hija perenta jinghad li huwa rekwizit procedurali impost mill-Ligi fl-**artikolu 1431**

tal-Kodici Civili li l-*actio aestimatoria* jehtieg illi tigi mressqa sa mhux aktar tard minn sitt xhur minn dak in-nhar tal-kunsinna tal-haga mibjugha - u dan kif eccepiet ukoll formalment is-socjeta` konvenuta fit-tieni eccezzjoni taghha.
Illi f'dan ir-rigward, l-ezami jehtieg illi jsir separatament ghaz-zewg apparati mixtrija, ossia dak 20kW u dak 40+40kW stante illi, in vista tal-fatt illi dawn gew konsenjati separatament, japplikaw kunsiderazzjonijiet differenti.

Illi dwar it-*transmitter 40+40 kW* jibda biex jinghad ghall-fini ta' kjarezza illi, teknikament, dan l-apparat jikkonsisti f'zewg *units* ossia zewg *transmitters*, *b'changeover unit* illi jippermettilhom illi jiffunzjonaw bejniethom bhala *transmitter* wiehed.
Illi dan l-apparat kien kommissjonat fit-8 ta' Lulju 2005 u d-data tal-konsenja tas-sistema kollha *(40+40 kW I.O.T bic-changeover unit)* kellha ssir tlettax-il gimgha wara illi s-socjeta` konvenuta tkun irceviet l-ittra ta' kreditu u l-pagament akkont, hekk kif indikat fl-*Order Confirmation* esebit u mmarkat bhala Dok. "A3". Dan gie kkonfermat ukoll minn Giuseppe Mammetti ghan-nom tas-socjeta` attrici fl-affidavit ulterjuri tieghu ta' l-20 ta'April 2007 fejn qal illi l-konsenja tas-sistema kollha *"was established verbally for the first week in September 2005".* Jirrizulta b'danakollu illi sussegwentement, is-socjeta` konvenuta talbet sabiex id-data tal-konsenja tigi estiza, ossia ghat-30 ta' Settembru 2005 fil-kaz ta' l-ewwel *transmitter,* u t-30 ta' Ottubru 2005 ghat-tieni *transmitter u c-changeover unit.*
Illi b'danakollu, dawn id-dati regghu gew mibdula ghal darb'ohra, wara illi Mammetti kien nizel Malta ghand is-socjeta` konvenuta, flimkien ma' rapprezentant tal-klient ahhari tieghu (Akwa Ibom State Government tan-Nigerja) bil-ghan illi jkun prezenti ghat-*testing* tal-ewwel *transmitter*. Waqt din iz-zjara, ix-xoghol fuq dan l-apparat kien ghadu fi stadju bikri hafna. Fil-fatt, il-komponenti tal-ewwel *transmitter* kienu nieqsa u t-tieni *transmitter* kien ghadu lanqas biss inbeda. Konsegwenza ta' dan, Mammetti ltaqa' mal-*management* tas-socjeta` konvenuta u flimkien fasslu programm ta' konsenja gdid. Ghalhekk anke d-data ghall-konsenja fuq l-ittra ta' kreditu giet

mibdula ghall-10 ta’ Dicembru 2005. Effettivament, jirrizulta mill-provi illi sa fl-ahhar, is-socjeta` konvenuta baghtet l-apparat minn Malta direttament lill-klient ahhari (ossia n-Nigerja) fid-19 ta’ Dicembru 2005.

Illi sussegwentement ghal dan kollu jidher illi nqala’ diverbju shih bejn il-kontendenti dwar min kellu jaghmel l-installazzjoni illi wassal ghal dewmien ta’ disa’ xhur shah sabiex saret l-installazzjoni – meta kwindi setghu jigu verifikati d-difetti fl-apparat.

Illi s-socjeta` attrici tishaq illi l-installazzjoni kellha ssir mis-socjeta` konvenuta. Tghid illi dan kien miftiehem bejn il-partijiet, u huwa wkoll il-prassi f’dan il-qasam u s-sistema illi giet adoperata minn dejjem bejn iz-zewg kontendenti nfushom stante illi dawn kienu ilhom jinnegozjaw ghal snin twal bejniethom qabel din l-istanza. Mill-banda l-ohra, is-socjeta` konvenuta jidher illi ghall-ewwel sempliciment bdiet tinjora l-komunikazzjonijiet tas-socjeta` attrici f’dan ir-rigward, u eventwalment indikat illi ma kienitx disposta illi taghmel l-installazzjoni minghajr hlas. It-twegiba tas-socjeta` attrici ghal dan kienet illi hija kienet disposta illi thallas ghall-installazzjoni, skond kif dejjem sar.

Illi jibqa’ l-fatt li sa dan l-istadju, ir-relazzjonijiet bejn is-socjetajiet kontendenti kienu tant ippeggoraw, tant li s-socjeta` attrici kienet kostretta illi tinkariga terzi persuni sabiex jeffettwaw l-installazzjoni fin-Nigerja – u oggettivament wiehed bl-ebda mod ma jista’ jaghti tort lis-socjeta` attrici ghal din id-decizjoni taghha ghaliex jidher illi kienu ghaddew diversi xhur wara illi l-apparat kien gie kkonsenjat lill-klijent ahhari, izda baqa’ fil-*container*s minhabba dan id-diverbju dwar min kellu jaghmel l-installazzjoni.

Illi efettivament, l-installazzjoni tal-apparat saret minn Casimiro Zampetti (illi gie inkarigat mis-socjeta` attrici) f’Settembru 2006, u l-kundizzjoni illi nstab fiha l-apparat ma kinitx dik mifthiema. Kif ga` dettaljat, l-apparat kien difettuz u assolutament ma setax jiffunzjona minghajr interventi u tiswijiet appoziti.

Illi b’referenza ghall-kwistjoni tat-terminu illi fih kellha tagixxi s-socjeta` attrici, ghandu jinghad illi fil-kaz ta’ dan it-*transmitter*, kien biss waqt il-fazi ta’ l-installazzjoni, ossia ghall-habta ta’ Settembru 2006 illi d-difetti gew a konoxxenza tas-socjeta` attrici. Illi mill-provi kollha

prodotti mis-socjeta` attrici jidher car illi dawn id-difetti kienu ezistenti qabel dan il-mument u kienu prezenti fiz-zmien meta l-apparat kien ghadu ghand is-socjeta` konvenuta. Effettivament gie ppruvat ukoll li s-socjeta` konvenuta kienet ben konxja ta' dawn id-difetti fl-apparat, izda ghamlet minn kollox sabiex tostorhom mis-socjeta` attrici. Dan jirrizulta kjarament mix-xhieda ta' l-inginier Jan Duj u Francesco Placidini illi t-tnejn kienu inkarigati mis-socjeta` konvenuta u kienu prezenti waqt l-assemblagg u t-*testing* ta' dan l–apparat. Il-fatt illi s-socjeta` konvenuta kienet ben konxja minn dawn id-difetti jidher bic-car minn dak illi qal Francesco Placidini fl-affidavit tieghu datat 20 ta' April 2007 fejn semma illi minkejja illi s-socjeta` konvenuta kienet taf bid-difetti kienet qed tippjana biex tghatti dan kollu:-

"A few days after the transmitter left, Mr Alessandro Narduzzi, head of MBE, told me that the transmitter's RF modules would have to be returned to us for a 'modification' but that we would have to find an excuse to give to the customer (Tecnobroadcast S.r.l.) in order not to explain the situation, given that the modules didn't work". Illi dan ifisser li s-socjeta` konvenuta sahansitra wzat maniggi sabiex qarrqet bis-socjeta` attrici dwar l-istat tal-apparat, u kwindi certament illi ma jistax jinghad illi s-socjeta` attrici kienet, f'xi stadju qabel l-installazzjoni, konxja tad-difetti f'dan it-*transmitter*. Fil-fatt jirrizulta illi immedjatament kif saret taf bid-difetti illi sa issa kienu mohbija minnha, is-socjeta` attrici kkuntattjat lis-socjeta` konvenuta permezz ta' ittra datata 18 ta' Ottubru 2006. Irrizulta illi kien biss hawn illi s-socjeta` attrici saret taf, jew sahansitra setghet issir taf, illi fl-apparat kien hemm difetti serji illi jwasslu ghall-malfunzjonament tat-*transmitters.*

Illi ghalhekk jirrizulta li peress li kollox baqa' mistur min-naha tas-socjeta` konvenuta, is-socjeta` attrici bl-ebda mod ma saret taf dwar dawn id-difetti sal-mument ta' l-installazzjoni f'Settembru 2006. Dan ghaliex waqt it-*testing* tal-apparat, ma kien hemm hadd mill-membri tas-socjeta` attrici prezenti, u meta Giuseppe Mammetti nizel Malta dwar dan l-apparat, bl-ebda mod ma seta' jipprevedi dawn id-difetti ghaliex f'dak l-istadju, il-manifattura u assemblagg tal-apparat kienu ghadhom fi stat bikri ferm. Dawn id-difetti gew skoperti mis-socjeta` attrici biss meta

din inkarigat lil Casimiro Zampetti sabiex iwettaq l-installazjoni fuq il-post gewwa n-Nigerja bejn il-25 ta' Settembru 2006 u l-10 ta' Ottubru 2006. Sa dan il-mument l-apparat illi rceviet is-socjeta` attrici kien ghadu mizmum fil-*container* hekk kif mibghut mis-socjeta` konvenuta u ghaldaqstant hadd ma kien iccekkja dan l-apparat wara t-*testing* illi sar mis-socjeta` konvenuta stess hawn Malta. Dan il-fatt ikompli jikkonferma illi ma kien hemm l-ebda mod kif is-socjeta` attrici setghet tiskopri d-difetti in kwistjoni qabel dawn gew mikxufa meta saret l-installazjoni minn Casimiro Zampetti.

Illi jsewgi li fil-kaz tal-apparat 40+40kW, is-socjeta` attrici ghandha tirnexxi kemm mill-lat sostantiv u kif ukoll mill-lat procedurali, u dan tenut kont tal-fatt illi d-difetti gew riskontrati f'Settembru 2006 u l-azzjoni odjerna giet intavolata f'Jannar 2007, u allura sew fit-terminu ta' sitt xhur stabbilit mill-Ligi.

Illi dwar it-*transmitter 20kW* jirrizulta li s-socjeta` attrici ghamlet l-ordni ghal dan it-*transmitter* fid-9 ta' Settembru 2004 u s-socjeta` konvenuta kkonfermat l-ordni l-ghada. Il-konsenja kellha ssir fl-ahhar ta' Ottubru 2004 hekk kif indikat fil-Purchasing Order esebit u mmarkat bhala Dok. “B1”. Din id-data tal-konsenja giet posposta ghat-28 ta' Frar 2005 – dan sar minhabba l-fatt illi s-socjeta` konvenuta sempliciment ma kienitx kapaci illi tikkonsenja l-apparat fiz-zmien miftiehem. Sahansitra, l-ittra ta' kreditu giet konsegwentement emendata ghal darba ohra ghall-21 ta' Marzu 2005 – id-data meta effettivament l-apparat in kwistjoni gie mibghut bil-bahar lis-socjeta` attrici.

Illi l-konsenja saret lill-kumpanija COINTRA S.r.l u l-*container* relattiv baqa' mizmum fil-mahzen taghhom fl-istat illi ntbaghat mis-socjeta` konvenuta, sakemm gie mibghut lill-klient ahhari fin-Nigerja, fit-13 ta' Mejju 2005. Ghaldaqstant dan it-*transmitter* ukoll baqa' dejjem fil-*container* illi kien mibghut fih mis-socjeta` konvenuta sakemm wasal ghand Kebbi State Government fin-Nigerja. L-apparat ma giex mibghut lejn in-Nigerja kollu f'daqqa ghaliex l-ewwel intbaghat it-*transmitter* minghajr il-pilot u d-driver, imbaghad il-pilot u d-driver intbaghtu bl-ajru aktar tard (din id-darba mis-socjeta` konvenuta). Dan jirrizulta minn ittra mibghuta mis-socjeta` konvenuta stess

datata 5 ta’ Mejju 2005 illi tinsab esebita u mmarkata bhala Dok GM1 fejn dawn baghtu jinformaw lis-socjeta` attrici illi kienu baghtu l-pilot u d-driver sabiex jitkompla *t-transmitter* 20kW. Jirrizulta illi anke l-installazzjoni ta’ dan l-apparat saret f’Settembru 2006.

Illi b’danakollu, f’dan il-kaz, jissussitu cirkostanzi differenti, u jridu jsiru kunsiderazzjonijiet differenti minn dawk maghmula fil-kaz tat-*transmitter 40 kW*. Is-socjeta` attrici, din id-darba, ma kienitx sajma ghal kollox mill-fatt illi kien hemm problemi fl-apparat 20 kW. Fil-fatt jidher illi l-fatt illi t-*testing* finali kien sar biss fl-ahhar gurnata u illi kienu saru zballi fil-procedura tat-*testing* gie a konoxxenza tas-socjeta` attrici fit-22 ta’ Marzu 2005 – ossia hekk kif is-socjeta` konvenuta baghtet it-*transmitter* lis-socjeta` attrici. Giuseppe Mammetti, socju tas-socjeta` attrici, xehed illi l-ghada stess illi sar it-*testing*, huwa sar jaf illi dan il-process kien beda biss fl-ahhar gurnata disponibbli qabel kellha ssir il-konsenja skond l-ittra ta’ kreditu, u illi waqt din il-fazi twettqu zballi fil-procedura tat-*testing*. Fost din l-informazzjoni illi kellu Mammetti, kien hemm il-fatt illi t-technician Claudio Santini kien xeghel l-apparat u dan ikkaguna power surge konsiderevoli fl-*amplifiers* b’dan illi nharqu t-*transmitters* ta’ l-istess *amplifiers*. Madanakollu, il-fattur l-aktar importanti ghas-socjeta` konvenuta kien illi din tithallas skond l-ittra ta’ kreditu u kwindi din baghtet it-*transmitter* 20kW minkejja illi kien difettuz. Jibqa’ l-fatt illi Mammetti kien jaf, jew messu kien jaf, illi l-apparat kien difettuz stante illi kellu l-*amplifiers* mahruqa.

Illi jirrizulta wkoll illi s-socjeta` konvenuta ma baghtitx it-*transmitter 20kW* komplut. Is-sub-units essenzjali ghall-funzjonament korrett tat-*transmitter* kienu nieqsa u gew mibghuta hafna wara. Ghaldaqstant dawn ma gewx ittestjati flimkien mat-*transmitter* qabel il-konsenja. Fil-fatt, l-ahwa Narduzzi mis-socjeta` konvenuta qalu lil Giuseppi Mammetti illi riedu l-apparat lura biex jaghmlu xi ameljoramenti – b’dan il-mod, is-socjeta` konvenuta kienet lahqet l-ghan taghha illi tithallas skond l-ittra ta’ kreditu stante illi effettwat il-konsenja, izda mbaghad ipprovat tirrimedja s-sitwazzjoni b’dan il-mod – billi talbet parti mill-apparat lura sabiex taghmel “ameljoramenti”.

Illi ghalhekk ghaddiet sena shiha sakemm rega’ sar xi zvilupp f’dan il-kaz – u hawn fejn il-kaz tas-socjeta` attrici

in kwantu jirrigwarda dan it-*transmitter 20kW,* ikompli jiddghajjef. Fil-fatt jidher illi f'Marzu jew April 2006, is-socjeta` attrici talbet l-ghajnuna ta' Francesco Placidini sabiex dan jidentifika x'parts kienu mehtiega peress illi s-socjeta` attrici kienet giet mgharrfa wara t-*testing* illi kien hemm xi hsarat illi riedu jissewwew. Ta' min ighid illi Placidini, illi fil-bidu tal-progett kien inkarigat mis-socjeta` konvenuta, issa kien gie rilaxxat minnha u s-socjeta` attrici talbet l-ghajnuna tieghu ghaliex kien hemm relazzjoni ta' hbiberija bejniethom, apparti l-fatt illi Placidini kien involut mill-bidu fil-progett u ghalhekk kellu l-informazzjoni kollha mehtiega ghal dan l-iskop.

Illi ghalhekk, fil-kaz ta' dan it-*transmitter,* is-socjeta` attrici kienet konxja illi l-apparat kien fi stat difettuz immedjatament f'Marzu 2005, ghaliex kienet saret taf appuntu l-ghada illi sar it-*testing* illi kien hemm il-problemi. Fl-ahjar ipotezi ghas-socjeta` attrici, wiehed jista' jghid illi l-istess socjeta` giet imqarrqa mill-agir tas-socjeta` konvenuta illi talbet parti mill-apparat lura bl-iskuza illi kien hemm bzonn illi jsiru xi ameljoramenti. B'danakollu, Francesco Placidini xehed f'dan ir-rigward illi:-

"L-ewwel darba illi sirt naf bl-ilmenti ta' Tecnobroadcast kien fl-2006 – forsi kien Marzu jew April".

Illi ghalhekk f'dan il-kaz ma jistax jinghad illi s-socjeta` attrici ma kinitx taf bid-difetti sal-mument meta mar Casimiro Zampetti fuq il-post sabiex jaghmel l-installazjoni f'Settembru 2006 u dan huwa fatali ghas-socjeta` attrici illi intavolat dawn il-proceduri f'Jannar 2007.

Illi l-*actio aestimatoria* hija perenta bit-terminu ta' sitt xhur mid-data tal-kunsinna tal-haga mibjugha f'kaz ta' mobbli kif inhu l-oggett in ezami. Il-Ligi tghid ukoll illi jekk ix-xerrej ma setax jikxef id-difett latenti, it-terminu jibda jghodd biss minn dakinhar meta x-xerrej seta' jikxef id-difett. Fil-kaz in ezami, il-kunsinna effettiva saret fil-21 ta' Marzu 2005 meta t-*transmitter* intbaghat mis-socjeta` konvenuta lill-kumpanija COINTRA S.r.l illi hija x-*shipper* tas-socjeta` attrici illi, min-naha taghha, baghtet it-*transmitter* lill-klient ahhari fin-Nigerja fit-13 ta' Mejju 2005, anke ghaliex sadanittant, fil-5 ta' Mejju 2005 is-socjeta` konvenuta kienet baghtet ukoll il-pilot u d-driver biex jitkompla it-*transmitter* 20kW.

Illi ghalhekk, galadarba s-socjeta` attrici kellha l-apparat komplut ghandha f'Mejju 2005, u kienet taf sa minn Marzu 2005 illi kien hemm il-problemi fih, il-gurnata illi fih seta' jinkixef id-difett, fl-ahjar ipotezi ghas-socjeta` attrici, kienet f'Mejju 2005. B'danakollu, jidher illi s-socjeta` attrici ma ghamlet xejn ghal sena shiha – sakemm ikkuntattjat lil Francesco Placidini f'Marzu jew April 2006 u talbitu jakkwista l-apparat mehtieg minhabba l-hsarat rizultanti. Sahansitra kien hemm trapass ta' sitt xhur ohra sabiex saret l-installazzjoni, u diversi xhur ulterjuri sabiex gewipprezentati l-proceduri odjerni.
Illi ghalhekk anke f'dan il-kaz din il-Qorti taqbel mal-konkluzjoni tal-perit legali li l-gurnata meta s-socjeta` attrici setghet tikxef id-difetti fil-kaz ta' dan it-*transmitter* 20kW kienet Mejju 2005 meta rceviet l-apparat u certament ma hemmx dubju illi kienet taf b'dawn id-difetti f'Marzu jew April 2006 meta talbet l-ghajnuna ta' Placidini, u allura isegwi li s-socjeta` attrici ma pprezentatx l-azzjoni odjerna fit-terminu validu skond il-Ligi - ossia sitt xhur mill-gurnata meta seta' jinkixef id-difett.

Illi s-socjeta` konvenuta eccepiet ukoll fit-tieni eccezzjoni taghha illi ma gietx interpellata ufficjalment qabel ma gew istitwiti l-proceduri odjerni. B'danakollu, ma jidhirx illi dina l-eccezzjoni ghandha treggi stante illi l-Ligi nnifisha ma tirrikjedi l-ebda interpellazzjoni precedenti kif tippretendi s-socjeta` konvenuta. Ghaldaqstant is-socjeta` attrici kellha kull dritt illi tghaddi immedjatament, u minghajr ebda preambolu, sabiex tipprezenta mill-ewwel rikors guramentat fil-konfront tas-socjeta` konvenuta, kif fil-fatt ghamlet. Dan huwa gust u intuittiv ukoll stante t-terminu qasir u perentorju illi l-Ligi taghti lid-danneggjat f'kaz illi jrid iressaq l-*actio redhibitoria* jew l-*actio aestimatoria*.
Illi jonqos li jigi likwidat l-ammont ta' rimbors ta' parti mill-prezz lis-socjeta' attrici u dan f'dan il-kaz jiddependi fuq l-ammont relattiv ghall-hsarat u difetti sofferti mis-socjeta` attrici fir-rigward tat-*transmitter 40+40kW*, stante l-azzjoni attrici fit-rigward tat-*transmitter 20kW* ma tistax tirnexxi ghaliex hija perenta kif inghad iktar il-fuq.
Illi f'dan il-kuntest kif jirrizulta mill-ittra ta' kreditu esebita u mmarkata bhala Dok. "A5", il-prezz pattwit tat-*transmitter 40+40kW* kien ta' € 334,438.07. In vista tal-fatt illi l-

apparat kien difettuz, is-socjeta` attrici inkorriet diversi spejjez illi gew dettaljati fid-Dok. “GM2” u jistghu jigu elenkati kif gej: -

- €19,063.67 - ghall-materjal mixtri sabiex jissewwa t-*transmitter*;
- €3,400.00 - spejjez inkorsi in konnessjoni mas-servizzi rezi minn Jonathan Grecch sabiex jirriprogramma l-logics u minn Casimiro Zampetti sabiex jaghmel l-installazzjoni u t-tiswijiet relattivi lejn l-ahhar tas-sena 2006 (ossia wara illi l-apparat kien installat u kien ghadu mhux jiffunzjona tajjeb, skond ma lmenta l-klient ahhari fid-Dok. “KB1”);
- €6,822.91 – rapprezentanti l-hlas illi sar sabiex Casimiro Zampetti effettwa l-installazzjoni u t-tiswijiet bejn il-25 ta’ Settembru 2006 u d-9 ta’ Ottubru 2006;
- €2,886.43, €3,775.00 u €3,120.34 - spejjez illi inkorriet is-socjeta` attrici in konnessjoni ma’ zjarat illi saru minn Giuseppe Mammetti in vista ta’ l-inadempjenza tas-socjeta` konvenuta;
- €3,600.00 u €3,425.00 ghal servizzi ohra rezi minn certu Alessandrini u lil Casimiro Zampetti.

Illi dawn l-ispejjez jammontaw ghas-somma totali ta’ €46,083.35.

Illi peress li din ma hijiex kawza ghad-danni, izda “*actio aestimatoria”* illi l-ghan taghha huwa illi tistabbilixxi l-prezz illi kellu jithallas, anqas, mill-kompratur minhabba d-difetti latenti riskontrati u fil-kaz in ezami tenut kont tal-provi prodotti jirrizulta li din il-Qorti ghandha tasal sabiex tistabbilixxi fid-dawl tal-provi prodotti il-valur tal-oggett tenut kont tad-difetti riskontrati, u fic-cirkostanzi odjerni dan jista’ jsir dejjem b’riferenza ghall-ispejjez inkorsi sabiex jigu rrangati l-istess difetti u wkoll fuq principji ta’ ekwita` inkluz dak *“per aequo et bono”* u dan ikkunsidrat ukoll ghal fatt li l-apparat ovvjament illi, bil-hsarat illi kellu ghalkemm gew imsewwija, kien ta’ inqas valur minn apparat gdid fjamant illi kien ikkummissjonat mis-socjeta` attrici.

Illi dan huwa in linja ma l-insenjamenti fil-gurisprudenza nostrali nkluza dak li nghad fis-sentenza **“Joseph Ellul et vs Noel Gauci noe”** (A.C. – 23 ta’ Novembru 2005;

"Perit Cavaliere Emmanuele Borg vs Carmelo Petroni – A.K. – 29 ta' Jannar 1954) fejn inghad li min ihallas ta' xi haga gdida ma ghandux jikkuntenta b'haga msewwwija, zghira kemm hi zghira t-tiswija (illi zgur ma kienx il-kaz odjern fejn il-hsarat kienu konsiderevoli). B'hekk hemm, effettivament element ta' deprezzament illi jrid jittiehed in konsiderazzjoni. Ghal darb'ohra fid-dawl ta' dan il-principji u *arbitro boni viri* din il-Qorti tistabbilixxi l-istess fl-ammont ta' 10% fuq il-prezz tal-bejgh ta' l-apparat in kwistjoni u b'hekk ukoll taqbel mal-konstatazzjoni tal-perit legali, u dan kemm konsistenti ma' dak hawn deciz.

Illi f'dan il-kuntest tenut kont tad-danni sofferti u d-deprezzament relattiv dovuti ghad-difetti latenti, il-Qorti tistabbilixxi li l-ammont illi s-socjeta` konvenuta hija obbligata illi tirrifondi lis-socjeta` attrici minhabba d-difetti fit-*transmitter* 40+40kW huwa ta' €80,000, illi ghandu jigi mnaqqas mis-somma illi hallset is-socjeta` attrici ghat-*transmitter 40+40kW.*

Illi dwar ir-raba' eccezzjoni minnha sollevata, is-socjeta` konvenuta tallega illi dawn il-proceduri huma frivoli u vessatorji u ntizi unikament sabiex jirrekaw dannu finanzjarju lis-socjeta` konvenuta li taghha s-socjeta` attrici, direttament jew permezz ta' socjeta` gestita mill-istess persuni li jiggestixxu s-socjeta` attrici, hija ormai kompetitrici diretta fis-suq tal-manifattura u bejgh ta' apparat tax-xandir bir-radju u bit-televizjoni.

Illi f'dan il-kuntest jirrizulta li dan assolutament bl-ebda mod ma gie ppruvat u *inoltre*, jirrizulta illi l-apparat mibjugh mis-socjeta` konvenuta kien effettivament serjament difettuz u kwindi certament ma jistax jinghad illi dawn il-proceduri huma frivoli u vessatorji. Ghalhekk din ir-raba' eccezzjoni sollevata mis-socjeta` konvenuta ma treggix u qed tigi michuda.

Illi ghalhekk in vista ta' dak kollu fuq deciz, din il-Qorti qed tilqa' in parte l-ewwel eccezzjoni sollevata mis-socjeta` konvenuta billi tiddikjara illi l-azzjoni attrici hija perenta in kwantu tirrigwarda t-talba taghha relattiva ghat-*transmitter* 20kW u tichadha fil-bqija taghha, tichad it-tieni eccezzjoni stante illi ma hemm l-ebda rekwizit legali illi s-socjeta` konvenuta tigi interpellata qabel jigu pprezentati l-proceduri odjerni, u tichad ukoll l-eccezzjonijiet l-ohra tas-

socjeta` konvenuta safejn u in kwantu dawn huma nkompatibbli ma' dak hawn deciz u konsegwentement tilqa' l-ewwel talba in parte fejn tirrigwarda t-*transmitter 40+40 kW* filwaqt illi tichadha fir-rigward tat-*transmitter 20kW*, u kwindi tiddikjara illi t-*transmitter 40+40 kW* mibjugh lis-socjeta` attrici kien affetti minn difetti latenti illi ma kienux jidhru fil-mument tal-bejgh; u tilqa' konsegwentement it-tieni talba fil-limitu deciz u tikkundanna lis-socjeta` konvenuta thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' tmenin elf ewro (€80,000) stabbilita bhala s-somma illi l-istess socjeta` konvenuta hija obbligata illi tirrifondi parti mill-prezz in konnessjoni mad-difett latenti riskontrat fit-*transmitter 40+40 kW.*

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tilqa' in parte l-ewwel eccezzjoni sollevata mis-socjeta` konvenuta billi tiddikjara illi l-azzjoni attrici hija perenta abbazi tal-**artikolu 1431 tal-Kap 16** in kwantu tirrigwarda t-talba taghha relattiva ghat-*transmitter 20kW* u tichadha fil-bqija taghha, tichad it-tieni eccezzjoni u tichad ukoll l-eccezzjonijiet l-ohra tas-socjeta` konvenuta safejn u in kwantu dawn huma nkompatibbli ma' dak hawn deciz, u **tilqa' l-ewwel talba in parte fejn tirrigwarda t-*transmitter 40+40 kW* filwaqt illi tichadha fir-rigward tat-*transmitter 20kW*** u dan fis-sens ta' dak hawn deciz b'dan illi:-

1. Tiddikjara illi t-*transmitter 40+40 kW* mibjugh lis-socjeta` attrici kien affett minn difetti latenti illi ma kienux jidhru fil-mument tal-bejgh.

2. Tikkundanna lis-socjeta` konvenuta thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' tmenin elf ewro (€80,000) stabbilita bhala s-somma ta' parti mill-prezz li l-istess socjeta` konvenuta hija obbligata illi tirrifondi in konnessjoni mad-difett latenti riskontrat fit-*transmitter* 40+40 kW.

Fic-cirkostanzi, u partikolarment in vista tal-fatt illi jirrizulta illi l-apparat kollu kien difettuz u illi s-socjeta` konvenuta

sahansitra wzat raggiri sabiex tqarraq bis-socjeta` attrici, l-ispejjez tal-kawza ghandhom jigu sopportati interament mis-socjeta` konvenuta u bl-imghax legali mid-data tas-sentenza sal-effettiv pagament kontra s-socjeta' konvenuta.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------